

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VII. - Štev. 6

Gorica - 10. februarja 1955 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Pereče vprašanje Formoze

Politični položaj na Daljnem vzhodu se je pretekli teden nedvomno zelo poslabšal. Vlada komunistične Kitajske je odgovorila namreč popolnoma negativno na povabilo Varnostnega sveta, naj se udeleži razprav o Formozi in o sovražnostih, ki so se razvile zadnje čase na tem področju Daljnega vzhoda.

Kakor smo že poročali, je prišlo vprašanje Formoze zadnji dan januarja pred Varnostni svet. Na dnevnem redu sta bila dva predloga: no-

vozelandski in sovjetski. Novozelandski predlog je zahteval razpravljanje o sovražnostih, ki so nastale zadnje čase v bližini nekaterih otokov ob obali celinske Kitajske. Ta predlog ne obtožuje ne kitajskih komunistov ne Združenih držav ne nacionalističnih Kitajcev kake krivde, ampak zahteva le razpravo o sovražnostih, ki so v polnem teku v bližini kitajske celine in ki bi utegnile ogroziti svetovni mir.

Čisto drugačen pa je sovjetski

predlog, ki očita Združenim državam napadalne akcije ter zahteva umik ameriških sil s Formoze in ondanih voda.

Varnostni svet je začel zasedati v začetku preteklega tedna. Že takoj pri prvi seji je predsednik Varnostnega sveta, Novozelandski Murno, predlagal, naj se povabi k sejam zastopnika pekinške vlade. Koj nato je vstal sovjetski zastopnik Sobolev ter predlagal, naj Varnostni svet odstavi nacionalističnega zastopnika ter ga nadomesti z zastopnikom komunistične Kitajske. Podobno zahtevo so Sovjeti stavili že večkrat v Varnostnem svetu in zato so ostali delegati bili nanjo že naprej pripravljeni. Nanjo je bil pripravljen tudi ameriški zastopnik Lodge, ki je stavil takoj svoj protipredlog, v katerem je pozval Varnostni svet, naj odkloni vsak predlog, ki zahteva odstranitev zastopnika nacionalistične Kitajske in njegovo nadomestitev z zastopnikom komunistične Kitajske. Poleg tega je zahteval Lodge za svoj predlog pravico prednosti.

Varnostni svet je sprejel oba ameriška predloga. Ravnotako je sprejel tudi novozelandski predlog o sovražnostih v bližini kitajske celine. Sprejel je tudi sovjetski predlog, ki je zahteval razpravljanje o napadalnih akcijah Združenih držav in o umiku ameriških sil s formozskega področja, toda o sovjetskem predlogu naj bi razpravljali Varnostni svet šele po končanem razpravljanju o novozelandskem predlogu.

Slednjič je sprejel Varnostni svet sklep, da se povabi rdeča Kitajska na razpravo o novozelandskem in sovjetskem predlogu. Povabilo pekinški vladi oziroma njenemu predsedniku Ču-En-Laju je odposlal glavni tajnik Združenih narodov Hammarskjöld. Nato so odgodili zasedanje Varnostnega sveta, da bi medtem počakali na pekinški odgovor.

pa da bo odstopil, ako bi tega ne mogel doseči. Mendes France je obljubo izpolnil. Sklenil je premirje z indokitajskim komunističnim voditeljem Hočiminhom, toda cena, ki jo je moral za to plačati, je bila zelo visoka. Francija je morala prepušči Hočiminh Severni Vietnam ter več kot polovico indokitajskega prebivalstva ter priznati trem indokit. pridruženim državam, Vietnamu, Laosu in Kambodži, popolno neodvisnost. Pa tudi ostali pogoji premirja so bili taki, da so pomenili praktično skoro popoln umik Francije iz Indokine. Priznamo, da Mendes France zaradi francoskih vojaških neuspehov v Indokini ni mogel dobiti boljših rezultatov, a dejstvo je tudi, da mu tega popuščanja v Indokini mnogi krogi niso mogli nikoli odpustiti.

Druga stvar, ki je rodila Mendes Franceu mnogo sovraštva, je bila propad evropske obrambne skupnosti. Za to nadnarodno zaimisel, ki bi morala biti nekaj spočetek bodoče Združene Evrope, so se zavzemali možje evropskega slovesa, kot so bili Schuman, De Gasperi, Adenauer, Spaak in še nešteti drugi. To zaimisel so podpirali britanski in ameriški državniki in sploh vsi svobodni narodi. In ta zaimisel Združene Evrope je propadla ne samo zaradi nasprotovanja francoske zbornice, ampak tudi zaradi nebržnosti Mendes Francea. Mendes France ni maral za evropsko obrambno skupnost, zato ni napravil najmanjšega koraka, da bi ji pripomogel do zmage. Mnogi so takrat celo govorili, da je dal v Ženevi sovjetskim in kitajskim komunistom besedo, da bo bojkotiral sprejem evropske obrambne skupnosti, ako bodo ti pri pogajanjih glede Indokine bolj popustljivi. Ali odgovarja to resnici, je težko reči; dejstvo pa je, da Mendes France ni gnil niti z mezinem, da bi pripomogel evropski obrambni skupnosti do zmage. Postavil se je na čisto nevtralnost stališče, akoravno bi moral kot predstavnik Francije delati z vsemi silami na to, da bi sporazume o evropski obrambni skupnosti, ki jih je ena prejšnjih francoskih vlad že podpisala, ratificirala tudi francoska narodna zbornica. Toda tega Mendes France ni storil. Ko je prišla evropska obrambna skupnost pred zbornico, ni zahteval zaupnice, pač pa je pustil, da je francoska zbornica zavrnila obrambno skupnost, ne da bi bila dala zagovornikom evropske obr. skupnosti možnost, da bi se bili zanj zavzeli. Mnogi so še vedno prepričani, da bi evropska obrambna skupnost ne bila propadla, ako bi se bil Mendes France zanj le nekoliko zavzel.

Propad evropske obr. skupnosti je prinesel Mendes Franceu novih nasprotnikov in med njimi predvsem voditelje demokrščanske stranke, Schumana in Bidaulta.

Zavrnitev evropske obr. skupnosti je spravila Francijo v skrajno neprijeten položaj. Združene države in Velika Britanija so bile na tem, da oborožijo Zapadno Nemčijo na svojo roko ter da obrnejo hrbet Franciji. Iz te zagate je rešil Francoze britanski zunanji minister Eden, ki je dal pobudo za ustanovitev Zapadno-evropske zveze. Z obljubo, da bo Velika Britanija ohranila svoje dosedanje vojaške sile na evropski celine, je Eden prepričal Francoze, da so sprejeli ustanovitev Zapadno-evropske zveze. Toda niti sedaj ni obstoj te zveze popolnoma zagotovljen. Francoska zbornica jo je sicer sprejela, toda o njej mora odločiti še francoski republiški svet (senat). V slučaju, da jo bo ta zavrnil ali kaj na njej spremenil, bo morala odločiti o njej narodna zbornica, o kateri pa ne moremo

vedeti, ali bo istega mišljenja, kot je bila takrat, ko je ratificirala pariške sporazume.

Mendes France je dobil nezaupnico pri debati o severnoafriškem vprašanju, vendar to vprašanje ni bilo krivo njegovega padea. Mendes France je padel, ker je moral pasti. V času svojega skoraj osemmesečnega vladanja si je nakopičil toliko nasprotnikov, da jim ni bil več kos. Z zavrnitvijo evropske obr. skupnosti si je odtujil francoske demokrstanje in veliko tistih, ki so to skupnost zagovarjali. S podpisom in ratifikacijo Zapadno-evropske zveze se je hudo zameril francoskim komunistom, ki so mu še lansko jesen pomagali pokopati evropsko obr. skupnost. S svojo popustljivo politiko v Indokini napram komunistom in s svojim popuščanjem v Severni Afriki, si je nakopal sovraštvo francoskih desničarjev in vseh nacionalističnih krogov.

O Mendes Franceu moramo priznati, da je bil zelo dinamičen in spreten državnik. Ali pa je bilo vse njegovo politično delo Franciji v prid, o tem bo govorila zgodovina. Novo francosko vlado bo sestavil skoraj gotovo neodvisen Antoine Pinay, kateremu je predsednik republike zadnje nedeljo poveril sestavo nove vlade. Pinay ima 63 let ter je že pred tremi leti predsedoval tedanji francoski vladi.

Malenkov odstopil

V torek je svetovni radio prinesel iz Moskve za ves svet nepričakovano vest, da je Stalinov naslednik Malenkov prostovoljno odstopil. To se je zgodilo v torek zjutraj, ko so na zborovanju vrhovnega sovjeta prebrali njegovo izjavo, v kateri pravi, da odstopa od svojega dosedanjega mesta ministrskega predsednika, ker se čuti krivega, da ni uspel kmetijski načrt, za katerega je sam bil odgovoren pred centralnim komitejem. To se pravi, da je pogorela njegova politika, s katero je hotel povečati proizvodnjo potrošnih predmetov za sovjetsko ljudstvo, ter je zmagala politika Hruščeva za nadaljnjo izgradnjo težke industrije. — Zato je Malenkov moral odstopiti.

Umrl je prijatelj Slovencev

Sredi decembra lanskega leta je umrl v Montpelieru na Francoskem univerzitetni profesor Lucien Tesnier, velik prijatelj Slovencev. Pokojni profesor je po prvi svetovni vojni prišel za lektorja francoskega jezika na novo ustanovljeno univerzo v Ljubljani. Tu se je kmalu naučil slovenščine in se življal v slovenske razmere. Svoje življenje je potem v glavnem posvetil študiju slovanskih jezikov in pospejevanju kulturnih odnosov med Francozi in Jugoslavlani. Leta 1924 je Tesnier zapustil Ljubljano in se vrnil v domovino, kjer je postal profesor v Strasbourg in pozneje v Montpelieru. Za slovenski jezik se je ves čas zanimal in napisal lepo število jezikoslovnih razprav posebno o slovenskih narečjih. Leta 1931 je izdal v francoskem jeziku knjigo o Župančiču, ki je do sedaj najboljša kritično delo o tem našem velikem pesniku.

Zanimiva statistika

Iz neke italijanske publikacije povzemo naslednjo zanimivost. Med raznimi italijanskimi prvenstvi je tudi prvenstvo šolskih počitnic. V teku leta imajo namreč dijaki šolskih počitnic: v Avstriji 85 dni, v Nizozemski 93 dni, v Veliki Britaniji 94 dni, v Kanadi 102 dneva, v Franciji 114 dni, v Združenih državah 116 dni, na Irskem 130 dni in v Italiji 192 dni.

F. D. I. IN SLOVENC

Pod tem naslovom objavlja »Demokracija« z dne 4. 2. zanimiv članek o tržaški Fronti za neodvisnost (Fronte dell'indipendenza) in o Slovincih. Pokaže njeno zgodovino in končno nam pove, da je Fronta potrdila izključno italijansko orientacijo. In vsi tisti Slovenci, ki so zanj volili, v mestu in na deželi? Fronta jih je pustila na cedilu! In barve in idejno breznačelnost. Lepo zakaj tako? Ker je hotela biti neka brezbarvna in nevtralna mešanica. »Demokracija« tako pravi: »Idejno je F.D.I. hotela biti brezbarvna, idejno začetni poti in zidali breznačelnost in v gigantski borbi

med dvema svetovnjima idejama se ni hotela izreči niti za komunizem niti proti njemu. V tej breznačelnosti je bila njena zmota in vzrok njenega neuspeha.«

To je pravilno povedano. Dodamo pa tole: Na enak neuspeh so obsojene vse tiste organizacije, ki bi bile rade še vedno nevtralne in brezbarvne in idejno breznačelne. Lepo je govoriti o enotnosti, še lepše za enotnost delati, a cilja ne bomo nikoli dosegli, če ne bomo šli po jasno in zdravem jedru.

Peking zavrnil povabilo

Odgovor, ki ga je dala pekinška vlada na povabilo Varnostnega sveta, je bil popolnoma negativen, ne sicer po svoji obliki, pač pa po svoji vsebini. Ministrski predsednik rdeče Kitajske je stavil v svojem odgovoru za udeležitev svoje države pri imenovanih razgovorih take pogoje, o katerih je vedel, da jih Varnostni svet ne bo mogel sprejeti. V svojem odgovoru je namreč poudaril, da je njegova država pripravljena udeležiti se razpravljanja v Varnostnem svetu le pod pogojem, da zapodi Varnostni svet zastopnike Čang-Kaj-Šekove kliše iz svoje srede in da bo Varnostni svet razpravljal o sovjetskem predlogu.

Ta odgovor je spravil Varnostni svet v veliko zadrego. Stavili so različne predloge za rešitev iz zadrege, toda vse kaže, da ni bil nobeden teh predlogov zadovoljiv.

Vprašanje Formoze je zašlo na mrtvo točko. Z vprašanjem so se začeli baviti tudi ministrski predstavniki držav britanske državne skupnosti, ki so pretekli teden zborovali v Londonu, posebno pa indijski ministrski predsednik Nehru, ki je priznan posredovalec v takih sporih. Ali bo kaj dosegel, se bo kmalu videlo.

Že v začetku preteklega tedna je podal predsednik Eisenhower izjavo, da bi morebitna obramba Formoze, Pescadorskih in nekaterih drugih otokov ne zahtevala uporabo ameriških kopenskih sil, ker bi bile Čang-Kaj-Šekove sile v stanju poskrbeti s pomočjo ameriških pomorskih in letalskih sil za obrambo formozskega področja. Eisenhower je ob neki drugi priliki poudaril, da gojijo Združene države iskreno željo, da bi ne prišlo do vojne, a da kljub temu ne bodo dopustile, da bi se mednarodni komunizem polastil Formoze ter ogrožal Tih ocean.

Dva dogodka sta vznemirila pretekli teden politične opazovalce. Prvi dogodek se nanaša na letalski spopad med ameriškim in komunističnim letali, do katerega je prišlo nad odprtim morjem v bližini Koreje in kakih 1500 km severno od Formoze. Dva kitajska lovca »Mig« sta namreč napadla dva ameriška

»Sabre«, ki sta spremljala neki ameriški bombnik pri križarjenju nad Rumenim morjem. Oba ameriška lovca sta odgovorila na napad ter sestrelila obe komunistični letali.

Drugi dogodek pa je v tem, da so se pojavili v formozskih vodah neki objekti, ki jih ni mogoče natančneje določiti in o katerih se sumi, da gre za sovjetske podmornice, ki sledijo ameriškem brodom. Pozneje se je izkazalo, da gre v resnici za neke podmornice.

Izpraznitev Tachenskih otokov

Nekaj pomiritve je prinesel sklep Združenih držav, da bodo v sporazumu s sedanjo formozo vlado izpraznili otoke Tachen in še nekatere otoke, ki ležijo daleč na severu ob kitajski obali. Izpraznitev okoli 30.000 nacionalističnih čet in vseh prebivalcev, ki mislijo zapustiti ogrožene otoke, bodo zavarovale ameriške pomorske sile, med njimi pet letalonosilk. Izpraznitev teh otokov bodo ščitili tudi bombniški lovci, ki imajo svoja oporišča na Formozi. Prevoz civilistov in vojakov se je pričel ob začetku tega tedna ter bo trajal kvečjemu štirinajst dni. O izpraznitvi otokov Quemoy in

Matsu, ki ležijo ob kitajski obali nasproti Formoze, ni še padla nobena odločitev. Izpraznitev teh otokov bi prišla najbrže le v slučaju kake pomiritve med obema nasprotnikoma v pošte.

Priznati je treba, da nastopajo Združene države z vso obzirnostjo, da ne bi razdražile kitajskih komunistov, a obenem tudi z vso odločnostjo, da bi jih ne vzpodbudile h kakšnim nepremišljenim korakom.

Kljub napetemu ozračju, ki vlada na Daljnem vzhodu, prevladuje na Zapadu mnenje, da se bo vsa formozska zadeva mirnim putem uredila.

Padec francoske vlade

Mendes France, ki je od srede junija lanskega leta predsedoval francoski vladi, je pri razpravi o severnoafriškem vprašanju zahteval od zbornice zaupnico, ki mu jo je pa ta odklonila. Za zaupnico je glasovalo 273 poslancev, proti pa 319. Ta neugodni izid glasovanja je prisilil Mendes Francea, da se je podal k predsedniku republike ter mu podal ostavko svoje vlade. René Coty je odstop sprejel ter začel takoj posvetovanje z voditelji parlamentarnih skupin in drugimi političnimi osebnostmi.

Mendes France je prevzel predsedništvo francoske vlade sredi ženevske konference, ki je razpravljala o korejskem in indokitajskem vprašanju, a ki zaradi nasprotovanja britanske zveze in kom. Kitajske ni mogla priti do nobenega praktičnega zaključka. Vse to je več ali manj pripomoglo, da je padla Lanielova vlada ter da je predsednik republike poveril sestavo nove vlade Mendes Franceu, ki je že v svojem nastopnem govoru obljubil, da bo rešil indokitajsko vprašanje tekom petih tednov, ali

Druga predposlna nedelja

Tisti čas, ko se je zbirala velika množica in so iz mest prihajali k Jezusu, je povedal v priliki: Seja-lec je sel seme sejati. In ko je sejal, ga je nekaj padlo poleg pota in je bilo pohojeno in ptice neba so ga pozobale. Drugo je padlo na skalo; in ko je pognalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage. Drugo je padlo v sredo med trnje; in trnje, ki je z njim zrastle, ga je zadušilo. Drugo je padlo na dobro zemljo in je zrastle ter obrodilo stoteren sad. — Ko je to govoril, je zaklical: Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša. — Njegovi učenci pa so ga vprašali, kaj pomeni ta prilika. On jim je rekel: Vam je dano razumeti skrivnost božjega kraljestva, drugim pa se daje v prilikah, da gledajo, pa ne vidijo, in poslušajo, pa ne razumejo. Prilika pa to pomeni: Seme je božja beseda. Kateri so poleg pota so tisti, ki poslušajo, nato pa pride hudič in vzame besedo iz njih srca, da ne verujejo in se ne zveličajo. Kateri so pa na skali, so tisti, ki z veseljem sprejmejo besedo, kadar jo slišijo, — pa nimajo korenine; nekaj časa verujejo, ob času skušnjave pa odpadejo. Seme pa, ki je padlo med trnje, so tisti, ki slišijo, pa gredo in se v skrbih in bogastvu in nasladnostih življenja zaduše in ne obrode sadu. Ono pa, ki je v dobri zemlji, so tisti, ki besedo slišijo in ohranijo v dobrem in plemenitem srcu ter obrode sad v potrpljenju.

*

Pred leti je bilo brati zanimivost, da je skalilo žito, ki so ga našli v novo odkritem starodavnem grobu egiptovskega kralja Tutankamena, staro okoli 3000 let. Čudovita življenjska moč drobnega zrna! Taki drobni stvarci je božji Učenik pripodobil svojo besedo; pri vsej svoji neznanosti ima nesluteno življenjsko silo, pa se tudi tako lahko zgubi ali zatve.

Kljub temu je Kristus hotel z razsipno ljubeznijo iz polnih rok trošiti med ljudi seme svojih nebeskih nauk.

Videl je, kako mu življenje okoli njega ponuja vedno novih primerov, da z njimi obrne pozornost na važnejše in višje resničnosti. Morda je v borni hiši gledal ženo, kako pometa hišo za izgubljeno drahmo, pa se potem s sosedami veseli, da jo je našla. Opazuje gospodinj, kako vlaga kvas med moko in gnete

testo, da se prav skvasi; kako se poljedelec ozira po oblakih in opazuje veter, da presodi, kakšno bo vreme; kako novo vino kipi in vre, pa mora zato iti v nove mehove. Brat med brati, vedno za tem, da bi vsakdanjega človeka obogatil z novimi spoznanji in njegovo oko obrnil navzgor, k nebu. Mati ne bi mogla bolj skrbeti in ljubiti. Kako je znal Kristus nase pozabiti, se živeti v težavni položaj drugih. Ko mu je misel šla v bodočnost, je mogel v duhu videti, kako na poti na Golgotu omahuje pod križem. Ali trenutno je to misel odklonil, da govori o križih malega človeka, čisto majhnih v primeri z njegovim. Smilil se mu je revež, ko je gledal, kako se križa otresa, se mu umika brez uspeha, pa mu je hotel pokazati duhovno bogastvo in plodovitost takih vsakdanjih križev, če si jih vdano zadene in se pridruži Njemu.

Vsa ta zrna in še nešteto drugih je sejala sama božja Modrost in Ljubezen. Zato jih ne more sprejeti nič drugega, kot samo tvoja vdanost in hvaležnost. Če tega nimam, so zate izgubljena. Bog daj, da bi jih čimprej našel; preveč so dragocena! Neki pesnik (Anastazij Grün) nam takole slika dvojce razpoloženj. Dva turista sta šla v gore in, ko se vrneta, bi domači radi čuli, kako je bilo tam. Zdolgočasen mešan, turist zaradi mode, leno odgovarja: »Kaj sem videl? O, nič posebnega. Drevje, kar naprej drevje, potem travniki, kaki potoki, tuptam, in — no, kaj še? — nebo seveda, pa sonce.« In zazeha. Drugi, turist in prijatelj narave, ves v zanosu pravi: »O, čudovito! Zeleni senčnati gozdovi in sončni travniki! Vmes žuboreči potoki! Pa jasno, modro nebo in sonce, žarko sonce!« Samo veselje ga je, da je mogel užiti toliko lepote.

Pa se da tudi poslušati isto, samo nekoliko drugače. Recimo takole. Po cerkvenem govoru na poti proti domu: »No, tokrat pa res ni bilo nič posebnega. Bog, duša, večnost, vedno isto, nič novega. Dolg čas, pa sem zato tudi malec zadržal in se ne spomnim več vsega.« Drugi pravi: »Ste slišali pri pridigi, kako prav je, da služimo Bogu; da za dušo, za večnost skrbimo z dobrimi deli? Kakšno veselje je to za Boga pa kakšna odlika in sreča za človeka? Kako prav je, slišati zopet take znane reči, ko tako radi nanje pozabimo. Pa prav takrat, ko bi ne smeli.

Zakaj nedeljska maša?

Januarska številka nemške informacijske revije Herder-Korrespondenz prinaša zanimive podatke o verskem življenju v Nemčiji v letu 1953.

V zapadni coni Nemčije (Bundesrepublik) je bilo lani 26 milijonov katoličanov, od teh je 54 odstotkov prešlo velikonočno sveto obhajilo, k sveti maši pa je redno hodilo 47 odstotkov. V vzhodni coni (Sowjetzone), kjer je bilo le 2 milijona katoličanov, so odstotki bili sledeči: velikonočno obhajilo 37, redni obisk nedeljske službe božje pa 29%.

Seveda je velika razlika glede na škofije, kjer doseže obisk službe božje 60 odstotkov. Iz statistike je razvidno, da niso katoličani vedno najbolj pridni v škofijah, v kateri so v večini.

Pri vsej stvari je zanimivo, da je število tistih, ki prejmejo velikonočno obhajilo,

le malo večje od onih, ki redno hodijo k nedeljski sveti maši.

Kaj naj povejo torej te številke? Obisk nedeljske svete maše je precej dobro merilo za krščansko življenje. Kjer katoličani ne hodijo k maši, tam tudi ne živijo več krščanskega življenja. Opuščanje nedeljske maše, znači zapuščanje krščanskega življenja.

Kako je pri nas? Kako v Trstu? Če primerjamo podatke iz naših župnij s podatki v Nemčiji, moramo reči, da živimo v Sovjetski coni. Tako nizek je odstotek tistih, ki redno hodijo k sveti maši in ki gredo za veliko noč k spovedi in sv. obhajilu.

Ali nismo že večkrat rekli, da opazamo pri izrednih pobožnostih navadno le tiste, ki redno obiskujejo službo božjo?

ŠKOF SLOMŠEK USTANOVI BRATOVŠČINO SV. CIRILA IN METODA

To apostolsko misel je povzel tudi za vse dobro goreči škof Slomšek. Sklenil je ustanoviti molitveno družbo ali bratovščino sv. Cirila in Metoda, saj sta Slovanom prižgala luč krščanske vere in je med Slovane spomnil nanju in češčenje bilo še živo. Za svojo namero, da duhovnikom obrazloži važnost takšnega molitvenega apostolstva in dela za združenje zahodnih in vzhodnih Slovanov v naročju sv. katoliške Cerkve, je škof Slomšek izbral mesec september 1851 leta. Tedaj so bile namreč napovedane duhovne vaje pri frančiškanih v Brežicah. To priliko je hotel škof Slomšek porabiti

ter vsaditi v predragi vrt naše matere katoliške Cerkve zlahko drevo bratovščine sv. Cirila in Metoda.

Da je škof Slomšek prav učinkovito preveril svoje duhovnike in docela vse pridobil za to, tako važno zadevo sv. Cerkve, je poskrbela božja Previdnost na svoj način. Dne 8. septembra 1851 je škof Slomšek od Sv. Andraža, škofijske prestolnice na Koroškem, pisal mestnemu župniku v Brežicah, da odpotuje 11. ali 12. septembra od Sv. Andraža in bo spotoma v Celju pristostoval župnijskemu izpitu. Potem bo napravil kratek izlet v Ljubljano, verjetno v zvezi z nameravano zadevo, 21. sept. bo pa od Zidanega mosta potoval do Vidma in tam prenočil (— železnica Zidani most-Zagreb še ni stekla! —), 22. septembra bo pa dospel v Brežice in s seboj privedel karmelita p. Serapijona Venca, ki je prevzel vodstvo duhovnih vaj za duhovnike. Toda škof Slomšek je načrt potovanja nekoliko spremenil. Dne 11. septembra je odpotoval v Celovec, iz Celoveca pa se je 12. sept. preko Ljubelja pripeljal na Kranjsko, da bi na Goričanah (na graščinah) obiskal ljubljanskega škofa. Za 13. sept. je imel določen olisk v Ljubljani, 14. sept. zvečer bi se z vlakom odpeljal v Celje, kjer bi ostal do 21. sept., potem bi pa od tam s p. karmelitom Serapijonom potoval v Brežice. Pa se je zgodilo, ko je škof Slomšek 12. sept. s Koroškega preko Karavank prispel v Tržič, da je bil čisto bled. Na oblišču se mu je poznalo, da je hudo bolan. Med potom na Ljubelj je namreč stopil s kočije ter nekaj časa peš šel v breg. Svetniški škof je nedvomno s svojo hojo hotel konjem olajšati vožnjo navkreber. Toda s potjo v strmino se je sam zelo razgrel. Na vrhu je potem ves razgret sedel spet v kočijo, a se je ob nagli vožnji navzdol prehladil. Bolni škof je iz Tržiča z veliko težavo nadaljeval pot do Celja, kjer je pri celjskem opatu moral v posteljo in je pet dni visel med življenjem in smrtjo. In še potem je dolge dolge tedne ležal v Celju težko bolan.

Duhovnih vaj v Brežicah se torej ni mogel udeležiti. Z bolniške postelje je po voditelju p. karmelitu sporočil zbranim duhovnikom svojo namero, da želi ustanoviti bratovščino sv. Cirila in Metoda z njenim vzvišenim, svetim poslanstvom.

Vse duhovnike je vest o smrtnobolnem škofu, ki se je z duhovnimi sobratji želel udeležiti skupnih duhovnih vaj, pretresla. Njegovo željo, da po župnijah ustanovijo

bratovščino sv. Cirila in Metoda, so sprejeli kot njegov testament. Prav vsi so pristopili k družbi sv. Cirila in Metoda.

Klic ob robu groba ležečega škofa Slomška je torej pred sto leti ganil duhovnike in vernike, da so se z navdušenjem oklenili bratovščine sv. Cirila in Metoda. To navdušenje pa ni izviralo iz kakšnih političnih ali rodoljubnih nagibov, marveč iz dejanske ljubezni do ločenih vzhodnih kristjanov, katerih je največ Slovanov, da bi bil odstranjen cerkveni razkol in bi se s sv. katoliško Cerkvijo združili Slovani povzpeli k tistemu notranjemu življenju in tisti duhovni rasti in kulturni stopnji, s katere bi mogli izžarevati Kristusovega duha k poganskim rodovom Sibirije in Kitajske in še naprej.

BRATOVŠČINA SV. CIRILA IN METODA IN DANAŠNJI ČAS

Kar je svetniški škof Slomšek želel ob robu groba, to bi nam danes gotovo govoril iz groba in iz večnosti: priporočal bi Bratovščino odnosno Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Če je pred sto leti bila potrebna sočutna ljubezen do naših ločenih slovanskih bratov, je danes potrebna še večja, še globlja! Danes naše brate tare ne samo cerkveni razkol, zaradi katerega se voditelji njihovih narodnih cerkva po stari praksi udinjajo političnim oblastnikom, marveč jim brezbožni komunizem resno ogroža krščansko vero samo in z njo krščansko pravost. Zoper sovražnika, ki ogroža osnovne človeške duhovne vrednote, nam je mogoč le duhovni boj: molitev in žrtve!

Morda kdo poroče, da je razkristjanjevalno delo v našem narodu v tolikem zagonu, da bomo po propadu komunizma imeli dovolj lastnih razvalin in bo treba misijonarje še k nam pošiljati in naš narod sam spravljati s Prestolom Petrovim. Gotovo so našemu narodu vsekane že globoke rane. Vsekakor se torej Bratovščini odnosno Apostolstvu sv. Cirila in Metoda odpira širok apostolat, da z molitvijo in žrtvijo pripravlja duhovno vstajenje lastnega naroda, vstajenje k veri očetov in k zvestobi Prestolu Petrovemu. Po meri ljubezni do sebe pa nam Kristus naroča tudi ljubezen do bližnjega. In ta naš bližnji so nedvomno naši ločeni slovanski bratje!

Uredniški konzorcij
»Kraljestva božjega«

Iz življenja Cerkve

Za katoliške šole v Južni Afriki

V Južni Afriki so škofje izdali skupno pastirsko pismo, ker je vlada zagrozila, da bo odvzela podporo vsem tistim šolam, ki ne bodo upoštevale razlike med rasami, in da jih bo podpržavila. Pastirsko pismo je zbudilo precej zanimanja, ker v njem škofje jasno podajo stališče Cerkve do vprašanja o katoliških šolah. Verska vzgoja mladine ne obstaja samo v par urah verouka, ampak zahteva predvsem duhovno okolje, ki ga tako imenovana nevtralna šola ne more dati. Taki državni ukrepi praktično odvzamejo starejši možnost, da bi mogli izbrati za svoje otroke tisto šolo, ki jo smatrajo za primerno. Država ne more smatrati kot najprimernejše za duhovno vzgojo mladine tako imenovane nevtralne šole, ker je iz njih odstranjeno duhovno okolje, ki je primerno za pravilno vzgojo. (Agencija C.C.S.).

e. l.

Obsojena revija

Dne 5. februarja je vatikanski list »L'Osservatore Romano« prinesel poročilo, da je najvišja papeška kongregacija sv. oficija obsodila in postavila na indeks prepovedanih knjig francosko revijo »La Quinzaine«. Iz priloženega pojasnila je razvidno, da je sv. Cerkev obsodila omenjeno revijo zato, ker je že dalj časa s svojim pisanjem rušila ugled cerkvene hierarhije in zagovarjala sodelovanje med katoličani in komunisti, ali z drugimi besedami, ker je širila

med francoskimi katoličani filokomunizem. Iz pisanja vatikanskega glasila ima človek vtis, da revija »La Quinzaine« širi iste ideje, ki jih je njega dni širil pri nas Edvard Koček najprej v »Dom in svet«, nato v lastni reviji »Dejanjek«. To so ideje krščanskih socialistov ali tako zvanih kričanskih levičarjev. Ker te ideje tudi pri nas na Primorskem niso še zamrle, bomo pred njimi zelo previdni.

Velikonočna vigilijska tudi letos v veljavi

Kongregacija svetih obredov je podaljšala in tako potrdila še za tekoče leto praznovanje velikonočne vigilijske v nočnih urah. Leta 1952 je sv. oče vpeljal to novost za poskusno dobo treh let. Pri nas ta novost ni našla posebno ugodnega odmeva, drugod pa ne vemo še, kako so jo sprejeli.

Najstarejša človeška naselbina

Chicaško vseučilišče je izdalo poročilo, da so ameriški arheologi odkrili 40 km vzhodno od Musula in nedaleč od iranske meje sledove prazgodovinske človeške naselbine, ki je nastala nedvomno že pred letom 5.000 pred Kristusom. Ta naselbina je najbolj stara, kar jih svet pozna.

Isti raziskovalci so odkrili že prej v Iraku kraj Jarmo, ki sega do leta 5.000 pred Kristusom. Obe odkritji potrjujejo poročilo sv. pisma, ki pravi, da je bila pradamovina človeštva nekje v Mezopotamiji ali vsaj nedaleč od ondod.

Semenišnik - Nehrujev pomočnik

Indija šteje danes okrog 400 milijonov prebivalcev in se v tem pogledu lahko meri s Kitajsko. Ni pa še padla pod komunistično diktaturo, dasi jo Kitajci močno snubijo v svojo zvezo. Ministrski predsednik Nehru je sicer zelo vljuden do kitajskega vladodržca Ču En Laja, sprejel ga je že tudi na uradnem obisku, a njegove komunistične doktrine ne mara. Kaže, da mu je bolj po godu socializem kot komunizem, torej miren razvoj v prospeh delavskega stanu bolj kot nasilna revolucija in tej sledeča diktatura. A kakor povsod

v svetu ima komunizem tudi po indijskih malih in večjih državah razpredene svoje pete kolone, ki Indijcem odplubljajo raj na svetu. Te bi bile postale lani Nehruju skrajno nevarne, ko so bile razpisane volitve po vseh 560 državah, ki sestavljajo Indijo. Nehru sam je moral na svojih volilnih shodih z vso svojo zgovornostjo in priljubljenostjo, ki jo uživa kot narodni heroj, klicati Indijce naj glasujejo za njegovo »kongresno stranko«, ki je nazadnje tudi res zmagala.

Nehru-ja so podprla seveda tudi državi

Radio Trst II in vzgojni problemi

Na uredništvo je dospel nekaj pisma, v katerih se naši bralci pritožujejo, češ da sestavljalec vzgojnih predavanj na Radiu Trst II ne jemljejo skoro nič v poštev verskih in nadnaravnih motivov katoliške vere. Vse izizeni tako nekam laično, kot bi vsa vzgoja slonela le na naravnih spoznanjih in resnicah.

Vemo, da moderna vzgojna znanost ne priznava nadnaravnih motivov. Toda taka zgolj naravna vzgoja je materialistična in za kristjana povsem nezadostna. O taki vzgoji je dejal Pij XI.: »Pogrešek je vsak pedagoški naturalizem, ki na kateri koli način izključuje ali potvarja nadnaravno krščansko formacijo pri vzgoji mladine; prav tako je zgrešena katera koli vzgojna metoda, ki sloni v celoti ali deloma na zanikanju oziroma na prezirjanju dejstva o izvirnem grehu in milosti, ki torej sloni le na samih naravnih močeh človeške narave.«

Naši bralci in poslušalci Radia Trst II so torej hvaležni vodstvu, da ta postaja nudi tudi dobra vzgojna predavanja, njim in njih otrokom, vendar si želijo, da bi nastopali tudi taki predavatelji, ki bi obravnavali vzgojne probleme z vidika katoliške vzgojne etike. — Saj nismo za zavoso, kjer so take stvari pod kaznijo prepovedane.

Prejeli smo...

MEDDOBJE, 3. štev. Vsečina je zelo aktualna in zanimiva, bodisi kar se tiče literarnih kot znanstvenih prispevkov. Revijo dobite v Gorici v Katoliški knjižarni.

DRUŽABNA PRAVDA, november. Tudi ta naša edina socialna revija prinaša veliko novega. Prav bi bilo, da bi se med nami bolj razširila.

LITERARNE VAJE, št. 3. Nadaljujejo po začetni poti. Poleg prispevkov mladih dijakov, so tudi razne rubrike, ki jih vodi profesorji.

VERA IN DOM, št. 1, leto 1955. Oprema je zelo okusna, tudi vsečina je mikavna. Več povemo prihodnjič.

zvesta verstva, med njimi tudi katoličani. Naj navedemo en zgled iz državnice Travancore-Cochin, ki je na jugu Indije in v kateri je gospodarsko stanje kar zadovoljivo, zemlja zelo rodovitna in v posesti srednjih kmetov. Tudi tu je komunizmu uspelo vrniti se zlasti med dijaštvo in delavstvo preko svojih dobro organiziranih celic in zelo aktivnih propagandistov. Še Nehrujevi volilni shodi niso izdali mnogo. Tu mu je priskočil na pomoč Jozef Vadakkan, ki je bil poprej učitelj, komunist in zelo zmogljiv govornik in organizator, a ki je spregledal vso zahrbtnost in zvičajnost komunizma. Izstopil je iz stranke in sklenil, da bo svojemu ljudstvu koristil z resnim delom in ne več s praznimi obljubami. Stopil je v semenišče in pridno študiral; seveda talar, ki ga je tedaj nosil na sebi, ni zamoril njegove organizatorične in govorniške zmoglosti.

Ko je manjkalo le še par mesecev do volitev in ko so škofje uvideli težaven položaj kongresne stranke v provinci Malabar, so prosili semeniško predstojništvo, naj pošlje bogoslovca Vadakkana v ta izredni volilni metej. Dobil je dopust za dva meseca, odločil je talar in vrgel se je na delo. Kristjani, hindujski in muslimani so se zgrinjali okoli njega na shodih, kjer je imel včasih prav vroče debate s komunisti. Ker je iz svoje izkušnje poznal vse njih zvičajnosti, mu ni bilo težko razkrinkati njih obljube zaslužnemu ljudstvu. V dveh mesecih je prehodil velik del Malabarja, imel stotine govorov na cestah in trgih, organiziral je protikomunistično fronto in tisoče protikomunističnih celic — uspeh je bil, da so bili komunisti pri volitvah poraženi.

Njegova glavna zasluga je prav ta, da je umel organizirati delovne skupine laikov tako med katoličani kakor med drugoverci-domačini, ki sedaj nadaljujejo njegovo delo na socialnem in kulturnem področju. Pri tem pa so vsi protikomunisti tudi spoznali edinstveno vrednost organizacije celic, ki se jih poslužujejo komunisti v svoje prevratne namene.

Vendar se je po končanem dopustu vrnil spet v semenišče in tam pridno nadaljuje svoje študije, ki ga bodo skoro privedle do mašniškega posvečenja.

Katoličani so se pa tudi organizirali od tedaj kar lepo. Danes imajo že tri katoliške dnevnike in celo število publikacij »Društva katoliške resnice«. Delavci so si osnovali tri sindikate in ker je jug Indije preohluden, so po nasvetu Vadakkana sestavili organizacijo za preseljevanje Malabarčanov v sosednje pokrajine Indije.

Mislimo, da bi se od tega bogoslovca Vadakkana imeli tudi mi Evropejci kaj naučiti.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda Slomškov testament

Svetniški papež Pij IX., ki je proglasil za versko resnico nauk o Marijinem brezmadežnem spočetju leta 1854, je bil tudi veliki papež cerkvenega zedinjenja. Nekaj let poprej (1848) je s posebno okrožnico povabil vzhodne, od katoliške Cerkve ločene kristjane k vesoljni cerkveni edinosti. Njegovo povabilo je v zahodnih deželah povdilo živahen pokret za cerkveno edinost. Tako so nastale v Parizu, v Bruslju, v Rimu in celo na Angleškem posebne družbe, katere so imele namen, pospeševati cerkveno edinost med vzhodno in zahodno Cerkvijo.

Obvezno bolniško zavarovanje neposrednih obdelovalcev zemlje in živinorejcev

Tako zvani »Bonomijev« zakon z dne 22. XI. 1954 št. 1136, ki je stopil v veljavo 14. decembra 1954, t. j. dan po njegovi objavi v Uradnem listu Italij, republike (13. XII. 1954), pomeni za vse neposredne obdelovalce zemlje in živinorejce veliko in pomembno pridobitev na socialnem polju. Zakon sestoji iz 37 členov in njegove določbe so kaj lahko razumljive; v njem se izraža prvotno načelo vzajemne pomoči in človeške solidarnosti. Lahko rečemo, da so tisti neposredni obdelovalci, ki so v prejšnjih časih radi boleznim v hiši bili prisiljeni pogrezati se v dolge in katere so premoženja iz tega razloga večkrat šla na boben, prišli končno do svojega računa. Vsem tistim, ki so se vztrajno in odkritosrčno potegovali, da se je ta zakon uresničil, pojdi tedaj priznanje in gorka zahvala od strani vsega našega prebivalstva.

KDO SE MORA ZAVAROVATI

V členu je rečeno, da je bolniško zavarovanje obvezno za vse lastnike, najemnike in užitarje, ki se neposredno in navadno bavijo z obdelovanjem zemljišč ali z živinorejo, ter za člane njihovih družin, ki se istotako bavijo s tem delom in so v njih breme, a to v primeru, ko skupna delovna zmoglost družinskega članstva presega 50% tiste, ki je potrebna za normalne potrebe obdelovanja zemljišč in z živinorejo. Ugotavljanje te okolščine se ima izvršiti po členu 5 kralj. dekreta 24. septembra 1940, št. 1949.

Za oceno delovne zmoglosti vsake delovne enote družinskega članstva tvori kot podlago letna frekvenca 280 delovnih dni, kar znači, da vsaka družinska delovna moč lahko opravi 280 dni dela na leto.

Od obveznega bolniškega zavarovanja so izključeni tisti neposredni obdelovalci zemljišč, glede katerih se ugotovi, da uporabijo, upoštevajoč domnevno celoletno potrebo, manj kot 30 delovnih dni človeka; vsekakor pa jim ostane pravica do bolniške pomoči, ako jim ta pritiče iz kakšnega drugega naslova.

VPIS V OBČINSKE IMENIKE

V smislu »Bonomijevega« zakona (čl. 2) se izvrši ugotovitev do bolniškega zavarovanja obveznih oseb potom vpisa v posebne občinske imenike, ki jih sestavi za to določena občinska komisija.

V tem oziru opozarjamo vse interese, da je te imenike občinska komisija že morala sestaviti in sicer tekom roka 45 dni odkar je stopil zakon v veljavo (14. XII. 1954), torej do 28. januarja 1955 (člen 31). Kot nam znano, so bili ti imeniki objavljeni med 20. in 28. januarjem t. l. in morajo ostati pribiti na občinski deski skozi 15 dni.

PRI RADIJSKI URI »VERA IN NAŠ ČAS« BO GOVORIL V NEDELJO 13. FEBRUARJA OB 11.30 PREC. G. DR. LOJZE SKERL O PAPEŽEVI BOŽIČNI POSLANICI.

V deželi Skipetarjev

POVEST - 6
ZGODBA MLADOSTI

Čas nima pokoja, beži vedno naprej, iz dneva v dan, iz tedna v teden, brez ozira na ljudi in njihova dejanja in nehanja. Ga ne briga, ako ljudje z dušo in telesom delajo vse mogoče, da bi ga zadržali; ni mu mar, če so ljudje srečni ali nesrečni v njegovem teku.

V Kryezu je življenje nadaljevalo svojo pot brez vsake spremembe: delo, samo delo, malo počitka, veliko skrbi, malo veselja, z eno besedo najbolj enolično življenje. Nobenega važnega dogodka, nobene težke bolezni, nobenega umora, nobene smrti.

Stari Doda je popolnoma ozdravel in nadaljeval svoje opravke. Oče Anastazij se je nahajal še vedno v Rubigu, odkoder je vodil in vladal svojo župnijo. Oče Mavricij je hodil po službenih opravilih enkrat sem, drugič tja, kakor mu je naročal stari župnik, ali tudi po lastni volji. Tudi Pal Gjoka je ostal v Kryezu, toda živel je le

Tisti, ki se mislijo pritožiti proti vpisu ali nevpisu, morajo vložiti priziv pri deželnom komisariatu za vzajemne blagajne v Gorici, corso Italia 10-II. nadstropje in to v roku 20 dni od dneva objave seznama na občinski deski.

VZAJEMNE BLAGAJNE IN BOLNIŠKA OSKRBA

»Bonomijev« zakon določuje obvezno bolniško zavarovanje in ustanavljanje vzajemnih blagajn za vse že gori označene neposredne obdelovalce zemljišč in živinorejce. Na podlagi čl. 3 zakona imajo interesi-ranci pravico do sledeče zdravniške oskrbe in pomoči:

V Jugoslaviji mislijo varčevati

Mesec januar je bil v Jugoslaviji posvečen proučevanju gospodarskih proračunov za leto 1955. Bodisi v poslanski zbornici v Beogradu kakor v republički zbornici v Ljubljani so razpravljali o novem državnem, oziroma republičkem proračunu. Oba imata letos značilnost, da sta sestavljena na podlagi čim večjega varčevanja. Spoznali so, da so v preteklosti preveč uporabili za investicije zlasti v industriji, zato hočejo v prihodnje bolj štediti. Tako upajo uravnovesiti državne finance in dvigniti življenjsko raven ljudstva, ki je med najnižjimi v Evropi. Glede republičkega proračuna v Sloveniji je predsednik Boris Kraigher dal naslednja pojasnila dne 21. jan.:

Najprej je omenil težave, ki so lani povzročile naraščanje cen: slaba letina, pretirane investicije, forsiran izvoz. Pri tem je poudaril, da so vsled tega najbolj trpeli ljudje po mestih, ki živijo v glavnem od plač. Zato je bilo potrebno podvzeti ukrepe, ki naj sanirajo gospodarski položaj. To ravno hoče doseči novi plan za leto 1955. »Osnovna značilnost plana za leto 1955 je prav ta, da je to leto oddiha, leto premora v naši gospodarski izgradnji, leto, ko

a) splošna zdravniška pomoč doma in v ambulatorijih; b) pomoč v bolnicah; c) pomoč zdravnikov-specialistov in v zdraviliščih; d) porodiška pomoč ženam.

Izvrsta je pomoč, ki jo posebej nudijo združni protituberkulozni zavodi ali druge javne ustanove glede katerih obstoja posebno obvezno zavarovanje.

V vsaki občini se mora ustanoviti vzajemna občinska blagajna, v kateri so vključeni vsi obvezniki po členu 1. Po členu 4 našega zakona ti obvezniki lahko z večino sklenijo, da se bolniško zavarovanje raztegne tudi na lekarniško pomoč in sploh v vsesplošno bolniško oskrbo.

Ker se zakon začneja šele uveljavljati, smo obrazložili za enkrat tista določila, ki so sedaj aktualna. Kolikor se tiče še drugih določil, posebno onih, ki govorijo o volitvah v vodstvu vzajemnih blagajn, bomo pojasnili prihodnjič.

moramo čimbolj varčevati z vsemi sredstvi in se čimbolj orientirati na to, da izgradimo naš novi gospodarski sistem,« je dejal Boris Kraigher. »Omejiti se moramo na minimalne investicije predvsem na gospodarskem sektorju... Jasno je, da se bo to v Sloveniji najbolj čutilo in to zaradi gospodarske strukture Slovenije, drugič pa zaradi tega, ker je Slovenija zaradi potreb celotnega jugoslovanskega gospodarstva od leta 1945 do danes dajala procentualno največ v tako imenovane gospodarske investicije.«

Novi gospodarski sistem, o katerem tu govori Kraigher, je sistem komun, ki ga hočejo to leto izvesti. To bo nov poskus novega gospodarskega sistema, tretji v razdobju desetih let po končani vojni, in vsak tak nov poskus je poslabšal gospodarski položaj ljudstva.

V novem letu bodo torej v Sloveniji veliko manj gradili kot prejšnja leta, predvsem bodo skušali dokončati nujne objekte, ki so jih prejšnja leta začeli, ter dopolniti elektrifikacijo dežele. Tudi delo na avtocesti Ljubljana-Zagreb bo nekoliko zaostalo.

KULTURA

Razstava slov. knjige na učiteljsku v Trstu

Na Prešernov dan 8. februarja je bila na slovenskem učiteljsku v Trstu lepa razstava slovenske knjige. Osrednji del so tvorile knjige iz Prešernovega časa, predvsem seveda prešerniana, kot: Kranjska čebelnica, Krst pri Savici (1836), Prešernove Poezije (1847) in cela vrsta publikacij iz prešernoslovja, razne izdaje njegovih pesmi. Iz Prešernovega časa si videl Kopitarjevo slovnico, Smoletovo izdajo Vodnikovih pesmi (1840), Burgerjeve, Murkove, Ciglerjeve, Ahaclove, Franulove in druge knjige, sami prvotiski. V posebnih omarah so bile postavljene na ogled redke knjige iz starejšega slovstva, kot Dalmatinova Biblia (1584) v zelo lepo ohranjenem izvodu, Kastelčev Navuk kristijanski (1688), pridige Janeza Svetokriškega, Linhartova Županova Micka (1790), Vodnikova Velika pratika (1795) in prvi slovenski časopis Vodnikove

Lubanske novice (1797). Razstavljeni so bili prvi slovenski učbeniki za nedeljske in osnovne šole, med njimi Slomškov Blaže in Nežica (1842) in Vodnikova Pismenost (1811). Na posebni mizi so bile prve izdaje važnih pesnikov, kot Levstika, Jenka, Stritarja, Gregorčiča, Askercarja, Cankarja, Župančiča, Ketteja in Murna. Oddelek zase so tvorila dela iz zgodovine, slovstvene zgodovine, kritike, in umetnosti, filozofije in pedagogike. Opazil si naše filozofe Ušeničnika, Vebra, Trstenjaka, Gogala. Bogato je bilo zastopano mladinsko slovstvo. Veliko je bilo tudi prevodov antičnih in modernih klasikov.

Lepo uspela razstava je privabila veliko število obiskovalcev, zlasti dijakov slovenskih srednjih šol, katerim so profesorji strokovnjaki razlagali pomen posameznih del. Sodi se, da jo je obiskalo več kot

osem sto ljudi v enem samem dnevu. Za marsikoga je bila naravnost odkritje velikega in neizčrpnega bogastva slovenske duhovne kulture. Vsa čast profesorjem, ki so razstavo uredili, in dijakom, ki so pri njej pomagali.

„Mladi vzori“

Goriški srednješolci izdajajo že več let »Mlade vzore«, ki so zadnja leta postali almanah. Enkrat na leto pridejo in nam prinese nekaj tega, kar so dijaki ustvarili med letom. Gotovo ni to vse. A vendar priča o tem, kar tudi oni v svoji mladosti snujejo.

Letošnji »Mladi vzori« nam nudijo predvsem pesem. To je lirika, v kateri išče izraza rodoljubno in domačijsko čustvo (Naš Kras, Goriški grad in dr.), potem rahlo zastrita erotika (Takrat, Pisane igrače i. dr.), a tudi dobra razmišljujoča lirika (Oče, Ob Leopardijevem »Canto notturno« i. dr.) ter pesmi o naravi (Doslje pomladi, Šumi, šumi potok!). Levji del pri pesmi ima Miroslav, a poleg njega je še več drugih imen, posebno dekliških.

Poleg pesmi stoji proza. Literarna proza, ta je nekoliko revna. Večjih sestavkov skoro ni. Najboljša v tej vrsti je gotovo Mamina slika. Lepo bi bilo, ko bi v prihodnje dijaki posvetili literarni prozi več zanimanja.

Dobro pa je zastopana razpravna in esejistična proza. Tu najdeš nekaj prav dobrih sestavkov, ki pričajo, da dijaki pridno študirajo naše pesnike in pisatelje in da jim njihova dela niso tuja. Taka proza je gotovo zelo na mestu v srednješkolskem almanahu, ki naj pokaže, kaj delajo in s čim se bavijo dijaki. Saj jih šola mora naučiti tudi znanstvenega dela. V tem oziru mislim, da je najbolj originalen sestavek »Božični motivi v slovenski narodni pesmi«.

Na koncu je almanahu dodano poglavje »Brstje«, kjer so dobili mesto prispevki najmlajših. Jih ni veliko, a so sveži, posebno Liški. Škoda, da takih ni več.

Goriškim srednješolcem želimo, da bi v svojem almanahu šli vedno naprej od dobrega k boljšemu.

Koncert v Bazovici

V nedeljo je gostovalo v župnijski dvorani v Bazovici Slovensko katoliško prosvetno društvo iz Gorice. To gostovanje je bilo nekaj odmev tistega lepega koncerta v Gorici, o katerem smo že brali v »Katoliškem glasu«.

Gostje so nastopili z mešanim zborom, mandolinističnim orkestrom in dramsko skupino. Tako se je društvo predstavilo z vsem svojim delovanjem in to nas je razveselilo.

Na muziko in petje se razumem prav malo. Zato ne morem dati strokovne kritike, posebno še ker so bile izbrane pesmi precej težke. Poslušalci in gledalci, in teh je bila polna dvorana, so izvajanju pazno sledili in z veseljem izrazili svoje priznanje.

Kakor sem mogel opaziti, so se poslušalci razšli z veseljem, da so mogli prisostvovati lepi akademiji, ki je bila po vsebini, izvajanju, preprostem, a elegantnem nastopu res na estetski višini.

Hvaležni smo vam, Goričani, sodelavcem in pošt. Fileju, ker vemo, koliko truda in poštvalnosti je bilo treba, predno ste spravili na noge te vaše skupine in sedaj še svoj dom. Le pogumno naprej! Pokažite, kako mora biti živo slovensko prosvetno delo, ki raste iz zdravega katoliškega jedra. dr.

Koncert v Dolini

Težko je prvič najti Dolino na Bregu in to še sredi noči. Če potuješ iz Bazovice pa še dvakrat teže, ker te zmešajo ceste tam nad Katinaro. To so spoznali in doživeli tudi Goričani, ki so gostovali zadnje nedelje pri nas. Pred polno dvorano se je odprl zastor kar z enourno zamudo. In veste, kakšen je bil konec in uspeh tam ob enajstih? Slišal sem moža, ki je dejal, da bi na tak večer čakal tudi tri ure, samo da ga ne bi zamudil. Tako približno smo bili razporejeni vsi in v naši vasi ostane goriško gostovanje med najlepšimi in najbolj uspešnimi. Gledalci so tako navdušeno sledili vsemu dogajanju na odru, kakor še nikoli v dvoletnem življenju naše dvorane. Po prvih odličnih odpetih in navdušeno sprejetih pesmih sta sledila dva posrečena uradna pozdrava in nato je šlo vse po sporedu do zadnje zmage »Snubačeva« kakor na traku. Tamburaši so menda doživeli še največ odobravanja, in višek je bil, ko je dolinski študent Simić Fulvij izročil šopek cvetja gospodu dirigentu Fileju, ki ga je tako prijazno domače sprejel in se v kratkih besedah zahvalil, da tega Dolinčan in mnogi naši sosede ne bodo nikoli pozabili. Na vsak način želimo, da Goričani v tem letu vsaj še enkrat pridejo med nas. Med tem pa naj hitro zidajo svojo novo katoliško dvorano v Gorici, da jim obisk po vseh pravilih olake vrnemo.

Trž. slov. gledališče v Doberdolu

Zadnje čase je začelo v naši občinski dvorani gostovati z gledališkimi nastopi tkzv. »Slovensko narodno gledališče« iz Trsta. Pravzaprav bi moral biti človek vesel takih kulturnih obiskov, ki naj bi imeli visoko poslanstvo, da po svoji moči pomagajo plemeniti, kulturno izobraževati in narodnostno vzgajati naše ljudstvo. Toda — žal — pri »Narodnem« gledališču iz Trsta ni tako. Če primerjamo sporede in programe drugih gledališč po Jugoslaviji (zlasti v Ljubljani in Mariboru) s programom tržaškega gledališča, jasno vidimo razliko. Tam prevladujejo zares splošno priznana svetovna in domača odrska dela brez politične ali kulturno-bojne vsebine, tam se kljub pritiskom uspešno borijo, da odrsko umetnost obvarujejo teshih in ogabljenih vezi klečepaznega režimu in uradni kulturni stvarnosti socialističnega človeka, kateri pa pride vse prav, samo da se zalijo in smešijo tkzv. zastarele buržujске vrednote (kot so vera, poštenje, družina, morala itd.). Kot rečeno tega pri tkzv. »Slov. narodnem gledališču«, žal, ne moremo zaslediti. Kot opažamo skozi leta njegovega delovanja, si je to gledališče dalo nalogo, kakršno bi kot splošna kulturna ustanova (za kar bi rado veljalo), ne smela imeti; zlasti tukaj na Primorskem ne! Tako pa je od vseh početkov le slepa in hlapčevska zvesta deklaracija komunistične, materialistične in slovenskemu človeku nasprotna ideologije. Pač nov dokaz, da ti kulturniki ne poznajo, v čem je resnična umetnost in v čem je poslanstvo gledališča v tako ogroženem ozemlju kot je Primorska.

DAROVI ZA TRŽAŠKO MARIJANIŠČE

V spomin na pok. g. Andreja Gabrovška daruje za Marijanišče na Opčinah gospa Ustar iz Rojana 500 lir.

*
Gospa Terezija Strgar iz Rojana daruje za misijonarja Miklavčiča 1000 lir.
Bog povrni!

ti zlobneži, kdo je Pal Gjoka, da je še vedno sin svojega očeta, razbojnika Marka Gjoka.

Pripraviti se mora za čas maščevanja. Toda želja po denarju in bogastvu se mu ni tako hitro uresničila, kakor bi si želel. Ljudje niso taki tepci, da bi se pustili meni nič tebi nič okraštati ali ogoljufati: moč je naletela na moč, nasilje na nasilje, sleparija na sleparijo. Carigrjski prebivalci niso pustili, da bi njihovo blago ali denar postalo last mladega Albanca. Ni mu šlo tako gladko kot si je želel, življenje je potekalo navadno. Enkrat bos, drugič obut, enkrat s kruhom, drugič brez njega, enkrat zaposlen pa spet brez dela.

Zdel se je včasih kot strupena kača albanških hribov, z rokami v žepih, v krvavih očeh ogenj, zloba in krvičelnost.

Na ta način ni bilo mogoče več naprej. — Pal je začel delati. Zaposlil se je za vrtarja. Delo je bilo težavno, toda plača dobra, h kateri so prišla ob raznih priložnostih še precejšnja darila. Delal je neprenehoma, od zgodnjega jutra do poznega večera. Nobene zabave si ni privoščil, denar je izdajal samo za najpotrebnejše. Vse to samo, da postane v najkrajšem času bogat, sloviti, mogočen.

Nesrečni človek! Štiri leta je trajalo to težko življenje v pomanjkanju, dokler mu slednjič ni omagala odporna sila; tudi glas domotožja se mu je oglasil vedno bolj pogosto in močnejše; ni se mu mogel več ustavljati, zato je sklenil, da se vrne v domovino.

Nekega dne stopi na parnik, da se popelje domov. V Shën Gjijn se izkrea ter napoti v domače gore, v Kryez.

Bilo je lepe majniške noči, ko je stopil iz gozda in se znašel pred očetovo hišo.

Očetova hiša! Štiri gole zapuščene stene. Po tleh nekaj na pol ožganih tramov, osmojenih desk, kosov železa, trnje in plevel. Stopil je naprej, zlomil s pestjo ožgana vrata in se znašel notri.

Obstal je za hip in začuden ogledoval to podrtijo. Tukaj je bila soba, kjer je njegov oče prirejal gostije tovarišem; sto in stokrat je pogrnil mizo, kjer so jedli in pili. Prazno! Vse prazno! Tam je bila sobica, v kateri je mati izdihnila dušo. Povsod vse zapuščeno, le sove, ptice smrti, so si notri napravile stanovanje.

To žalostno stanje domačije je Pala hudo zadelo; zajčkal je glasno od žalosti, šel zopet ven ter ostal s prekrizanimi rokami

Z GORIŠKEGA

GOJENCI IN GOJENKE
SLOV. SIROTIŠKA SV. DRUŽINE

v ljudno vabijo na

PUSTNO PREDSTAVO

ki jo priredi v dvorani Brezmadežne
na pustno nedeljo dne 20. februarja.
Vstop samo z vabilom.

SLOV. KAT. PROSVETNO DRUŠTVO
IZ GORICE

priredi za člane in za vabljenec
na pustni torek zvečer

PUSTNO ZABAVO

s peštrimi sporedom.
Podrobnosti bomo javili prihodnjic.

Davčne prijave

Goriški davčni urad je že začel z razdeljevanjem pol za davčno prijavo po Varnonijevem načrtu. Vsi, ki so temu davku podvrženi, jo dobijo na dom. Izpolnjen obrazec je treba oddati na davčni urad v ulici Vittorio Veneto 3 do 31. marca. Obrazce pošiljajo le davkoplačevalcem, ki so že v seznamu, če je kdo letos prekrčil obdavčljivo vsoto, mora sam priti ponje.

Glede izpolnitve veljajo ista pravila kot lansko leto, le predelek pod črto F, h kateremu so morali lansko leto vsi delojemalci priložiti tudi potrdilo delodajalca o višini letnih prejemkov, bodo letos izpolnili delodajalci sami.

Državna pomoč kmetovalcem

Vlada bo prispevala s 1.500 lirami podpore na kvintal semenskega krompirja italijanske sortirane vrste, ki ga kmetje nameravajo kupiti. V to svrhu naj kmetje izpolnijo posebne tiskovine, ki jih dobe na kmetijskem nadzorniškem uradu v Gorici ali pri podružnicah in v konzorcijih. Nadzorni urad svetuje, naj se kmetje prej dogovorijo pri agrarnem konzorciju glede nabave te vrste krompirja.

Razdeljevanje poviškov drž. uradnikom in upokojujencem

Razdeljevanje poviškov državnim uradnikom in upokojujencem, ki bi se moralo po sporočilu zakladnega ministrstva že pričeti, se bo zakasnilo še za kakih deset dni. Vzrok te zakasnitve je Zavod za socialno zavarovanje, ki mora urediti pristojbine zavarovancev tudi od teh poviškov.

Kljub tem poviškom pa raste nezadovoljstvo v Italiji iz dneva v dan. Za četrtek, 10. februarja je napovedana stavka od polnoči do polnoči za vse finančne zavode. Le carinski uradi bodo poslovali pol dneva.

Prav tako napovedujejo stavko srednješolski profesorji, ker njihove plače ne odgovarjajo zahtevam sedanjega življenja.

Žabnice

Zlato poroko sta v petek 4. t. m. praznovala ugledna in spoštovana zakonca 78-letni Anton Schojter in njegova 72-letna žena Rozalija Frühstük, po domače »Bložovici«.

Ob tej priliki se je pred cerkvijo zbralo precejšnje število vaščanov, ki je pred mašo že nestrpnost pričakovalo prihod zlatoporočencev. V slavnostnem sprevodu njenih sinov in hčera ter številnih vnukov sta »jubilant«, z zlatim pušcem, slovesno in obenem ganljivo vkorakala v domačo cerkev. Kot je navada, se je tu še enkrat ponovil ves cerkveni obred za novoporočence. V ganljivem govoru je domači gospod župnik orisal njuno skrb in truda polno, a tudi srečno in plodono zakonško življenje. Dejal jima je, da sta lahko ponosna in ljubemu Bogu posebno hvaležna, ker jima je ohranil pri življenju krepke, zdrave ter dobro stoječe vse o-

Krojni tečaj ERRE. VI

se bo vršil stalno v Gorici, v ulici Alvinova 6, v slovenščini.

Vpisovanje je od 7. februarja dalje vsak dan od 14. do 15. ure. Istotam se dobijo tudi vsa podrobna tozadevna pojasnila. Pouk se bo pričel takoj, ko se bo prijavilo zadostno število učenc, in se bo vršil po želji — dopoldne, popoldne ali pa tudi zvečer.

Istotam in istotam se sprejmejo prijave za dopolnilni tečaj, katerega se lahko udeležijo vse one učence, ki so izpolnile prvi tečaj.

Po želji obiskovalk se bo lahko vršil tudi sivalni tečaj.

SLOV. KAT. PROSVETNO DRUŠTVO
GORICA

V sredo 16. februarja 1955 ob 20.30
bo v Marijini dvorani na Placuti

KULTURNI VEČER

s predavanjem o novem zakonu
o kmetiskem zavarovanju.

Po predavanju zanimiv film.

Vljudo vabljeni!

S TRŽAŠKEGA

DEKLIŠKI PEVSKI ZBOR
IZ SKEDNJA

vabi na

PRIREDETEV

v sredo 16. t. m. ob 20.30
v škedenjski dvorani

Na sporedu:

Venček narodnih in umetnih pesmi
poje dekliški zbor.
Igra v 4 dejanjih »S R E N J A«
izvaja bazoviški oder.

Cena: Odrasli: 100 lir - Dijaki: 50 lir.

Četrti občni zbor »Slokada«

Zadnje nedeljo v januarju smo se sešli na 4. občni zbor »Slokada«, ki je znan po svojih počitniških kolonijah za slovenske otroke v letih 1946-1954 v Tomaju, v Žabnicah, v Naborjetu, v Campolongo, Rigolatu in Enna (Vicenja). Že nad dva tisoč otrok slovenskih staršev je bilo deležnih materialnih in moralnih dobrot tega počitniškega letovanja. To je bila prva slovenska karitativna ustanova, ki se je začela, neodvisno od materialističnih doktrin, zanimati za usodo slovenske dece. Več let ni društvo uživalo posebnih državnih podpor ne od desne ne od leve. Pač pa nam je od vsega začetka stala ob strani Mednarodna dobrodelna pomoč (A.A.I.). Posebno v začetni dobi je moglo društvo vzdrževati kolonije le z velikodušno podporo slovenskih tržaških trgovcev, obrtnikov in drugih blagih dobrotnikov. Vedno nam je stal ob strani prevzvišeni g. škof, ki nam je odprl marsikaka vrata, ki so nam bila prej zaprta. Zlasti so po njegovem stanovitem prizadevanju našle te kolonije več naklonjenosti na tržaški prefekturi, kjer so upravljali sklade Zavezniške vojaške uprave, namenjene slovenskim kolonijam. Preko znatnih težav nam je pomagal bivši področni predsednik prof. Palutan, sedaj prefekt v Vicenzi. Po njegovi zaslugi in po prizadevanju g. Schullerja, načelnika počitniškega urada, se je

posrečilo, organizirati letovanje najprej v Rigolatu (3 leta), poslednje leto pa v Enni. Največ težav je društvo naletelo v preteklem letu radi tega, ker nekateri krogi niso hoteli dovoliti kolonije izven tržaškega ozemlja. Društvo pa se je zdelo bistvene važnosti, spraviti otroke v gorski zrak. In to se je, hvala Bogu, posrečilo, in gojimo upanje, da se bo posrečilo tudi v bodoče.

O vseh teh stvareh je razpravljala občni zbor, ki je izglasoval staremu odboru razrešnico za preteklo poslovanje in ga skoro v celoti izvolil tudi za naprej. Dosedanjim upraviteljem se je pridružil nekaj novih agilnih sodelavcev, kar jamči za dober uspeh tudi pri bodočem delu.

Društvo je po močeh podpiralo tudi dijaške kolonije in Ukva in sklenilo je posvečati tem kolonijam večjo skrb.

Na zborovanju se je tudi izrazilo upanje, da podpora javnih skladov ne bo izostala radi odhoda vojaške uprave in da bo pod italijanskimi upravitelji v okviru londonskih določb še večja možnost za uspešno delovanje društva; zakaj v nasprotnem primeru bi bili naši otroci navezani skoro izključno na podporo komunističnih organizacij.

Odbor se je na obnem zboru javno zahvalil vsem blagim dobrotnikom in polpomočnikom, tako zasebnim kakor javnim funkcionarjem, ki so društvu pomagali.

Boršt

Na 29. jan. je umrla v 83. letu starosti Marija Sedmak. Bila je dobra gospodinja, vzorna krščanska mati in zavedna slovenska žena. Narodu je porodila 3 otroke. Hčerko je izgubila v najlepših cvetočih dekliških letih. Sina Karla v 38-letni cvetoči moški dobi. Z njegovo izgubo je bilo strogo njeno življenje, nakar jo je trpljenje polagoma uničilo. V tolažbo ji je ostal še edini živeči sin, ki je vaški godbeni kapelnik in član-tenorist mešanega pevskega zbora, kot so tudi 2 njegovi hčerki in soproga. Družina Sedmakova je znana kot verna in narodno zavedna. Zrtvujejo se v blagor dveh najdražjih svetinj, ki bi morala se je zbral tam. Manjkale so samo najstarejše osebe, ki so ostale doma za varstvo najmanjših. — Na ta prostor je prišel tudi nekdo, ki ga ni nobeden pričakoval. V nekem kotu za starim zidom, skrit ob nekem drevesu je stal Pal Gjoka. Kaj ga je privedlo sem? Ali je imel še kaj verskega čuta? Se je morda kesal? Gotovo ne, to se mu je poznalo že na obrazu, s katerega je zijala kljubovalnost, jeza in sovraštvo. Hotel je pokazati udeležencem, rodu in vsemu svetu, da ima tudi on pravico priti, kjer se shajajo drugi. In česa bi se bal? Vedel je, da se mu ne more tisti dan nič hudega prigoditi, ker je besa (zvestoba, vera; tukaj premirje med dvema rodovima, ki živita v krvnem maščevanju). Dobro mu je bilo znano, da se ga nobeden ne bo drznil dotakniti, ga nadlegovati ali mu kaj žalega napraviti. Danes počiva vsako sovraštvo in maščevanje. Tak je zakon očetov, zakon Albancev.

Niso ga opazili, ko je prišel, pač pa so ga potem videli, toda vsi so se delali, kakor da ga ne vidijo. Stal je sam z rokami prekrizanimi na prsih, opazujoč na desno in levo; videl je desti znanih obrazov ljudi, katere je poznal za svoje sovražnike; videl je bajraktarja, pri tem pogledu so

se mu zabliskale oči od sovraštva; videl je župnika, ta pogled mu je tudi obtežil srce.

(Se nadaljuje)

rale biti syete vsakemu katoličanu in Slovencu.

Vsej družini naše iskreno sožalje! Na zadnji poti je pokojnico spremljala velika množica vaščanov. Na žalnem sprevodu je svirala domača godba. Pred hišo, v cerkvi in na pokopališču je zapel cerkveni mešani zbor žalostinke. Večni pokoj njeni duši!

Boljunec

Župnija Sv. Ivana v Boljuncu je še vedno pod silnim vtisom nenadne smrti svojega ljubljene prvega župnika g. Andreja Gabrovskega. Kamor prideš, še vedno govore o tem, zlasti ob nedeljah, ko prihajajo pred oltar različni duhovniki, gospodarja pa ni več. Sedmi dan po smrti smo opravili ob izredno veliki udeležbi sv. mašo za pokojnega dušnega pastirja. Marsikak vaščan sedaj večkrat stopi na pokopališče in obišče župnikov grob. Vsi verniki pa si iskreno želijo, da bi kmalu dobili svojega dušnega pastirja, ki bi živel med njimi. Toda slovenskih duhovnikov na Tržaškem primanjkuje in tako začasno upravlja Boljunec g. župnik iz Doline. Sedaj sta v Bregu dve veliki vasi brez domačega duhovnika: Mačkovoje in Boljunec. Dobri starši, dobri dijaki in vsi goreči verniki, pomagajte veliko bolj, da bo dobri Bog obudil med nami več duhovniških poklicev! Pokojnega gospoda Andreja pa priporočamo v trajno molitev.

V Trstu so spet odkrili veliko količino orožja

Tržaški Radio Trst I in tudi Agencija ANSA sta javila v soboto, da so v sredini mesta na trgu Rosmini, odkrili v nekem vodnjaku večjo količino orožja, strojnice, brzostrelke, pištole, ročne granate, večjo količino nabojev za razne vrste orožja in 5 kg balestita. Vse je bilo namazano z mastjo in še v dobrem stanju. Tržaška javnost se izprašuje, ali bodo oblasti tudi na to molčale, kakor še vedno molčijo o najdbi orožja v preteklem avgustu v skladišču Proste luke.

IZ SLOVENIJE

† Mihael Jerina

Z Vrhniko nam sporočajo žalostno vest, da je tam po hudi in težki bolezni umrl dne 22. jan. t. l. g. Mihael Jerina, dolgoletni občinski tajnik. Pokojni je bil rojen dne 29. sept. 1893 v Wankeganu, USA, kamor sta odšla njegova roditelja, da si nekaj prislužita. Ko sta si nekaj prihranila, sta se vrnila s sinom domov in kupila v Sinji Gorici pri Vrhniku hišico in malo zemljišča. Pokojni je imel le ljudsko šolo in si je vse ostalo izobrazilo sam pridobil.

Dragi gospod Miha, odpocij se od trpljenja in Bog plačaj za vse, kar si storil dobrega za Vrhniko.

Vrhničani

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

DARILNE POSILJKE

razpošilja še vedno
TVRDKA CITRUS
IMPORT & EXPORT

Lastnik: Aleksander Goljevšček

TRST - TORREBIANCA 27 - TELEFON 2-44-67

Obračajte se na nas s polnim zaupanjem
in najsolidneje Vam bomo postregli!

mirno ko kip, dokler se ga ni dotaknila umisljena roka spanja.

Tak je bil prizor, ki ga je Pal videl na razvalinah. Kakšna nesreča in ponižanje! In posledica? Ti ljudje, katerim bi moral gospodovati, sostanovaleci, ki bi morali pripogniti koleno pred njim, ga zasmehujejo, ne pustijo mu, da bi se jim približal, bežijo pred njim ko pred kugo, pred prokletstvom. Sovražil jih je, ubil bi vse, žive požrl.

Pal se je spomnil na očeta, ki so ga deli v neblagoslovljeno zemljo. Pokopali so ga, kakor se zakopje stekel pes!

Spomnil se je prisege, katero je storil. Mora jo izpolniti! Da, izpolnil jo bo z vso močjo, ki jo ima.

In ta mladi redovnik? Je li prišel z dobrim namenom? Bil je edini človek, s katerim je govoril v domovini, ki mu je obljubil pomoči! Toda ali ni bil on, ki mu je govoril o Bogu, ki lahko spusti svojo pest nanj, kakor je to storil z očetom? Potem je nosil obleko, ki jo je on sovražil. In ni bil redovnik, njegov tovariš, ki je naščuval ljudi proti njegovemu očetu? Vrag naj vzame vse skupaj!

PRAZNIK

Bilo je lepo jutro zadnji dan meseca junija. Narava si je nadelala svojo najlepšo obleko; kakor mlada okrašena nevesta je stala v svojem sijaju. Kot baržun zelene barve je pokrivala vse okolico od najvišjih hribov pa do zadnje dolinice. Reka Fandi se je zdela srebrna pas, ki ovija in drži vse kraje v eno samo skupino. Potoki in studenci so veselo žuboreli, ko otroci pri svojih igrah. Zvon iz Rubiga je slovesno oznanjal po vsej okolici veselo novico: Praznik je danes, praznik svetega Antona. Kamor ni segal glas zvona, je šlo od ust do ust od najvišjega vrha Mirdicije pa spodaj do Muti in Leske. Vse je šlo na praznovanje, stari in mladi, bogati in revni, možje in žene, otroci, sploh vsi, z najlepšimi oblekami, veselim obrazom in mirnim smreem.

Oče Mavricij je zajahal naglega konja ter šel po zeleni poti ob reki Fandi, da bi čimprej prišel za sprejem in pozdrav vseh došlih, kot je bilo določeno v albanskem zakonu. Ko je zagledal prvo skupino, je ustavil konja ter ustrelil v zrak enkrat, dvakrat, trikrat, štirikrat, petkrat, šestkrat. Skupina ljudi se je tudi ustavila

in vsakdo je po šestkrat sprožil svoj samokres ali puško za odgovor na pozdrav. Približala se je druga skupina: zopet streljanje za pozdrav in odgovor; tako se je nadaljevalo, dokler niso prišli vsi skupaj ter z očetom Mavricijem na čelu nadaljevali pot med streljanjem. Vsled neprestanega pokanja in vriskanja se je mladi konj večkrat splašil ter bi gotovo vrgel mladega duhovnika kam v travo ali na njivo, če bi ga ne vzdržala njegova močna roka. Tako se je karavana premikala proti Rubigi.

Tudi tam gori je že bilo nenavadno življenje in vrvenje. Na sredi med množico je bilo opaziti očeta Anastazija z rjavo haljo in belimi lasmi, ko je s samokresom v desnici po šestkrat streljal v pozdrav in odzdrav. Tako so delali tudi drugi, da se je vse treslo od streljanja, kot da je vojska. Zgoraj, prav pri cerkvi, so postavili oltar, da se bo cerkveno opravilo vršilo zunaj, ker je bila cerkev premajhna za tako množico.

Maša se je začela. Ves trg se je bleščal od svetlobarnih novih oblek, vezanih s srebrom z lepimi okraski, katere so izdelale izvečane ženske roke, od svetlikanja orožja mož in mladeničev.

Ves Kryezec od največjega do najmanj-

se mu zabliskale oči od sovraštva; videl je župnika, ta pogled mu je tudi obtežil srce.

Kasneje je začel opazovati drugo stran, kjer so stale žene in dekleta. Pogledal je vsako posebej, posebno še mlade in lepe, na katerih si je delj časa pasel oči: Naenkrat mu je na eni izmed njih obstal pogled. Angelsko lepa mladenka je klečala med drugimi, bela, kot kip mirna, z rokami prekrizanimi na prsih, z očmi uprtimi v oltar.

Pal je obstal pri tem skoraj nadnaravnem prizoru; poželjivo jo je gledal od nog do glave, opazoval je vsako njeno najmanjšo kretnjo, kako so se ji prsa dvigala pri dihanju, kako so se dvigale in padale trepalnice. Skoraj bi izgubil pamet pri tej nenavadni lepoti, ki je imela tako privlačno silo do njega, da si ga je takoj osvojila. Ni vedel, kdo je, ni znal za njeno ime; vedel je samo, da je to najlepše deklet, kar jih je videl v življenju, vedel je, da je pripravljen boriti se proti njeni družini, proti njenemu rodu, proti celemu svetu, sposoben napraviti vsako dejanje, samo da jo dobi v roke.

(Se nadaljuje)